

rejtő külföldi teljes emlékonyag ismeretén kívül finom izlése és éles szeme. A történeti, összefoglaló részt részletes leltár követi, melyben valamennyi alkotás — 595 darab — pontos leírása sorakozik fel, mesterek szerint csoportosítva.

Procopius Béla állította össze a szabadságharc óta feltűnt mesterek alkotásainak sorát, több mint hat-ezer darabot. A műfaj jelességei között sorra kerül Beck Ö. Fülöp, Femes Beck Vilmos, Berán Lajos, Esseő Erzsébet, Farkas Zoltán, Ferenczy Béni, Madarassy Valter, Moiret Ödön, Medgyessy Ferenc, Pátzay Pál, Reményi József, Szántó Gergely, Strobl Alajos és Telcs Ede életműmunkája, hogy csak a legismertebbeket említsük. Mint az előző részt, ezt is pontos katalógus kíséri, betetőzve az egészet hatvan remekbékészült tábla, mely a magyar érmészet legkiemelkedőbb alkotásainak százait van hivatva a külfölddel megismertetni.

A magyar művészettörténeti irodalom sajnálatosan nélkülözi a kézikönyveket, amellet hogy apróbb részletmunkákban oly sok kitűnő tud felmutatni. Ezért kétszeres öröm e monumentális munka megjelenése, mely valóban kimerítő képet nyújt az időbelileg és mesterek tekintetében messze elágazó tárgyáról. Bár a többi hazai műfajnak is akadnának Huszárjai és Procopiusai és akadnának kiadói, akik e nagy magyar feladatokat oly önzetlenül és szívvel-lélekkel pártolnák, mint az Éremkedvelők Egyesülete. *Genthon István.*

Tanulmányok a magyar mezőgazdaság történetében.

Szerkeszti: *Domanovszky Sándor.*

Folyóiratunk októberi számában már méltattuk a Domanovszky Sándor által megindított «Tanulmányok» jelentőségét s ugyanakkor ismertet-

tük is az első három tanulmányt. Jelen soraink ehhez az ismertetésünkhöz csatlakozva az eddig megjelent értesítésekről számolnak be.

A 4. számú tanulmányban *Dvihally Anna Mária*: «A budai szőlőművelés története címmel a szőlőművelésnek és a borjövedelemnek a városi polgárság életében játszott szerepét méltatja. Az első fejezetekben a többi magyar városról is megemlékezik, majd áttér a budai polgárság birtokviszonyainak: a szőlőskertek fekvésének az ismertetésére. Behatóan tárgyalja a polgárságnak a borkereskedelemről folyó jövedelmeit; a szőlő, de főleg a bortermelésre vonatkozó közigazgatási rendeleteket. A tanulmány utolsó fejezete a XVIII. század végétől már csak röviden foglalja össze a borgazdaság fellendítését célzó törekvéseket.

Az ötödik tanulmány megérdemli, hogy különösképpen felhívjuk rá a figyelmet annál is inkább, mert hiszen nincs módunkban részletesen foglalkozni vele, bármennyire megérdemelné is. *Kalász Elek*: «A szentgotthárdi apátság birtokviszonyai és a ciszterci gazdálkodás a középkorban» című tanulmányában minden kis részletre kiterjedő képet nyújt a ciszterciták mezőgazdaságáról. Igaz, hogy az egyházi birtokra vonatkozó gazdagabb anyag jóval több lehetőséget nyújt ilyen feldolgozásra, mint a világi birtokosok rendezetlenül fennmaradt gazdasági iratai, amelyeknek a megőrzésére a magánszemély kevesebb gondot fordított, mint az apátság, de hogy mégis mennyire az adatokat felhasználó szerző érdeme, hogy így tudta összeállítani a gazdálkodás menetét, formáit és eredményeit azt annál inkább tudjuk értékelni, ha akár Kalász Eleknek ezt, akár Jármay- vagy Bakácsnak már ismertetett vagy a még ezután sorra kerülő hatodik és

hetedik tanulmányt összehasonlítjuk pl. Komoróczy már említett nagyvonalú, de a mezőgazdaságtörténet lényegétől már távolabb álló tanulmányával.

Csapody Csaba a hatodik tanulmányban az Eszterházyak alsórendvái uradalmának a gazdálkodását ismerteti a XVIII. század első felében.

Wellmann Imre pedig a gödöllői Grassalkovich-uradalom gazdálkodásáról (különös tekintettel az 1770—1815. esztendőkre) számol be a hetedik tanulmányban. Mindakét különben is igen komoly és értékes munkát a legkülönbözőbb jövedelmek érdekes táblázatai egészítik ki.

A már megjelent tanulmányok közül *Sinkovics István*: «A magyar nagybirtok élete a XV. század elején» az utolsó (nyolcadik). A középkori, de különösen a XV. századi nagybirtokra vonatkozó részlettanulmányok hiányában ilyen szűk keretek között nem is lehetne s nem is lehetett a kitűzött célt teljesen elérni. A nagybirtokkal kapcsolatos legkülönbözőbb kérdésekre vonatkozó rengeteg adat összeállításával azonban ez a tanulmány is megállja a helyét, ha nem is kapjuk meg

egészen azt, amit a címe alapján vártunk.

Őszintén hisszük, hogy az a lendület, amely ezeket a röviden felsorolt munkákat létrehozta, még igen sok értékes részlettanulmányt fog adni a magyar mezőgazdaság összefoglaló történetéhez. *H. Pálffy Ilona.*

Nils Herman Lindberg: *Schwedische Sprachlehre*. (Krüger Verlag Dorpat Estland.)

Az északi nyelvek oktatása mind elterjedtebbé válik Európában: jelenleg 24 egyetemen tanítják. A svéd nyelv strukturája eléggé bonyolult. A svéd erősen koncentrált mondatokban fejezi ki gondolatait. Klasszikusan tömör, mint a latin. Nem volt tehát könnyű feladat egy kisebb kézikönyvben világos és tiszta képet nyújtani a svéd nyelvről. Nils Herman Lindbergnek, a budapesti egyetem volt kiváló lektorának nemrégén megjelent svéd kézikönyve talán a legkiválóbb a hasonló művek között. Érdekes dialógusok alakjában mutatja be a svéd gondolkozást, lelket és köznapit. Lindberg ügyesen fordulatossá, könnyű stílusú beszélgetések között tanít meg svédre.